

KÚRIA

Bfv.I.1468/2015/7.szám

A Kúria Budapesten, a 2016. év február hó 2. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A lopás büntette miatt folyamatban volt büntetőügyben a terhelt és védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Veszprémi Járásbíróság 10.B.1650/2013/10. számú, valamint a Veszprémi Törvényszék 1.Bf.283/2014/3. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

*A Veszprémi Járásbíróság a 2014. február - helyesen - 25. napján kihirdetett 10.B.1650/2013/10. számú **a** terheltet bűnösnek mondta ki lopás büntetében [1978. évi IV. törvény 316. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont]. Ezért öt kettőszáz napi tétel, napi tételenként egyezer, összesen kétszázezer forint pénzbüntetésre ítélte. A bíróság rendelkezett a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról, valamint a bűnügyi költség viseléséről.*

A felmentésért bejelentett fellebbezések folytán másodfokon eljáró Veszprémi Törvényszék a 2015. március 5. napján jogerős 1.Bf.283/2014/3. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a bűnügyi költségre vonatkozó részében megváltoztatta, egyebekben helybenhagyta.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt és védője terjesztett elő a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjára alapított felülvizsgálati indítványt, amelyben a másodfokú határozat hatályon kívül helyezését, és új eljárás lefolytatását indítványozták.

Az indítványozók eljárási szabálysértésként a Be. 373. § (1) bekezdés I. c) pontjában, valamint III. a) pontjában írtak megsértését sérelmezték.

A Legfőbb Ügyészség BF.1463/2015/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartva a megtámadott határozatok hatályában fenntartására tett indítványt.

Törvényben kizártnak ítélte a törvényes vád hiányára történő hivatkozást, mert az valójában a bizonyítékok mérlegelését támadja, másrésről a törvényes vád módosított fogalmának következményei csak a 2006. július 1. napja után benyújtott vádiratoknál alkalmazhatók. Az ezt megelőzően benyújtott vádirat esetében ez okból felülvizsgálatnak nincs helye.

Álláspontja szerint a felülvizsgálati indítvány alaptalan az indokolási kötelezettség megsértését kifogásoló részében, mert ez az eljárási szabálysértésként értékelhető hiányosság a megtámadott ítéletek kapcsán nem állapítható meg. Az alapeljárásban meghozott ítéletek nem a bizonyítékok pusztá leírására szorítkoztak, hanem azok értékelését is tartalmazták, valamint megfelelő indokát adta a bíróság valamennyi, a tényállásban rögzített elkövetési magatartásnak.

A Kúria a felülvizsgálati indítványt - mivel azt nem az ügyész nyújtotta be a terhelt terhére - a Be. 424. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésen bírálta el. Ennek során - a Be. 423. § (4) bekezdésében írtaknak megfelelően - a felülvizsgálati indítványban megjelölt okokra volt figyelemmel; emellett tekintettel volt ugyanezen törvényhely (5) bekezdése alapján a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában megjelölt - és az indítványban nem hivatkozott egyéb - feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező esetleges eljárási szabálysértésekre is.

A Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a bíróság határozatának meghozatalára a Be. 373. § (1) bekezdés I. b) vagy c) pontjában, illetve II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor.

A felülvizsgálati indítványban megjelölt Be. 373. § (1) bekezdés I. c) pontja alapján az ítélet hatályon kívül helyezésének és az eljárás megszüntetésének van helye, ha a bíróság törvényes vád

hiányában járt el.

Az indítványozók szerint nem képezte a vád tárgyát az elsőfokú ítéletben szereplő ... kétütemű külső csónakmotorhoz tartozó műanyag üzemanyag tartály, és e körben vádmódosításra sem került sor. Márpedig ennek azért van jelentősége, mert az ítélet indokolása alapvetően e tárgy terhelt által történt eltulajdonításából vont le következtetést a többi ingóság terhelt általi eltulajdonítására. Az üzemanyag tartály beazonosíthatósága körüli ellentmondások is kizárják annak kétséget kizáró módon történő megállapíthatóságát, hogy ez a tartály a terhelthez bűncselekmény elkövetése útján került.

A felülvizsgálati indítvány ezen részében a törvényben kizárt.

A Be. 2. § (2) bekezdése alapján törvényes a vád, ha a vádemelésre jogosult a bírósághoz intézett indítványában meghatározott személy pontosan körülírt, büntető törvénybe ütköző cselekménye miatt a bírósági eljárás lefolytatását kezdeményezi.

Miként arra a Legfőbb Ügyészség helytállóan hivatkozott a fentiekben idézett törvényi rendelkezést a 2006. évi LI. törvény vezette be, és az 2006. július 1. napján lépett hatályba. Mindebből következően, a törvényes vád módosított fogalmának következményei kizárólag a 2006. július 1. után benyújtott vádiratok esetében alkalmazhatóak (BH 2007.38.).

A felülbírált ügyben a Veszprémi Városi Ügyészség a B.1494/2003. számú vádiratát 2003. november 6-án nyújtotta be a városi bíróságra.

Mindezekre figyelemmel a törvényes vád hiányában történt eljárásra hivatkozással nincs helye felülvizsgálatnak.

A Kúria utal arra, hogy a 1/2007. BK vélemény elvi élel fejtette ki, hogy a vád tárgyává tett cselekmény körülírása akkor pontos, ha a vádló indítványában ismertetett történeti tényállás hiánytalanul tartalmazza a bűncselekmény törvényi tényállási elemeinek megfelelő konkrét tényeket, az elkövetési magatartást, a cselekmény megvalósításának helyét és idejét, stb.

A Veszprémi Városi Ügyészség által előterjesztett vádirat mindenben megfelel a törvényi feltételeknek. A vádirat tartalmazza a lopás minden törvényi tényállási elemének megfelelő történeti tény leírását.

Töretlen a bírói gyakorlat abban is, hogy nem minősül a vádon történő túlterjeszkedésnek, ha a vádiratban tételesen felsorolt

értéktárgyakon kívül további ingóság eltulajdonítását is megállapítja a bíróság. Nem jelenti ezért a vádelv sérelmét, ha a bíróság az ügydöntő határozatában megállapított tényállás ugyan nem fedi teljesen a vádiratban leírt tényeket, de a bűncselekmény törvényi tényállásának lényeges elemét alkotó tények tekintetében annak megfelel, ezért a tettazonosság keretein belül marad (1/2007. BKv.).

A vádelv a vádirat és az ítélet tényállása közötti teljes történeti azonosságot nem követeli meg. A bíróságnak a bizonyítás során a tényállás hiánytalan, a valóságnak megfelelő tisztázására kell törekednie. A bizonyítás eredményéhez képest az ítéleti tényállás több vonatkozásban, így az elkövetés helye, ideje, módja, eszköze, motívuma, eredménye tekintetében eltérhet a vádirati tényállástól anélkül, hogy ez a vádelvet sértené (EBH 2005.1199.). A bizonyítás eredményéhez képest a bíróság az elkövetés tárgyai tekintetében is eltérhet a vádbeli megállapításoktól anélkül, hogy ezzel a vádelvet sértené (EBH 2011.2385.).

Mindemellett a terheltnek felrótt üzemanyag-kanna eltulajdonítása folytán sem az elkövetési érték, sem a cselekmény minősítése nem változott. A vád szerint a terhelt 2002 októberében a sértett hajójáról különböző értéktárgyakat tulajdonított el. Ily módon a bíróság a tárgyak körének kiterjesztésekor is a tettazonosság körén belül maradt.

Amikor a felülvizsgálati indítvány a műanyag üzemanyag tartály eltulajdonításának tényét vitatja, lényegében nem tesz mást, mint az eljáró bíróságok bizonyíték-értékelő tevékenységét támadja, ami a törvényben kizárt.

A Be. 423. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, és a felülvizsgálati indítványban ez a tényállás nem támadható.

A Kúria alaptalannak találta a felülvizsgálati indítványnak a Be. 373. § (1) bekezdés III. a) pontja szerinti eljárási szabálysértésre történő hivatkozását.

Az ítélet hatályon kívül helyezésének van helye, ha a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése, vagy a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása tekintetében az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan.

A felülvizsgálati indítvány szerint az ítélet nem tartalmazza azon bizonyítékok logikai láncolatának a leírását, melynek alapján a bíróság arra a következtetésre jutott, hogy kétséget kizáróan a terhelt volt az, aki a vádbeli cselekményt elkövette. Nem nyert

bizonyítást, hogy miként jutott be a hajó zárt térségébe, csupán valószínűsíteni lehetett, hogy volt kulcsa hozzá. Sérelmezte, hogy a hajó megvásárlása és értékesítése körüli körülményeknek a bíróság nem tulajdonított érdemi jelentőséget. Önmagában az a körülmény, hogy bizonyos ingóságok - amennyiben ezt bizonyítottanak vesszük - a terhelthez kerültek, még nem alapozza meg azt, hogy azok bűncselekmény (lopás) útján kerültek a terhelte birtokába. Nem adta kellő indokát a bíróság, hogy a terhelttel haragos viszonyban lévő tanúk vallomását miért fogadta el kétséget kizáró bizonyítékként, míg más, a terhelttel semmilyen viszonyt nem ápoló érdektelen tanúk vallomását miért nem tartotta elfogadhatónak, és rekesztette ki a bizonyítékok köréből.

Az indítványban megjelölt, és felülvizsgálatra okot adó eljárási szabálysértés nem állapítható meg, ha az ügydöntő határozatokból kitűnik a bíróságnak a tényállás megállapításával összefüggő tényfeltáró és értékelő tevékenysége, valamint az, hogy az érdemi döntésben kifejeződő jogi álláspontját a bűnösséggel, a cselekmény minősítésével, a büntetéssel vagy intézkedéssel kapcsolatban mire alapozta (EBH 2011.2387.).

A fenti ok csupán akkor vezethet hatályon kívül helyezéshez, ha szoros összefüggésbe hozható a bűnösség megállapításával, a felmentéssel, az eljárás megszüntetésével, a jogi minősítéssel, a büntetés kiszabásával, illetve az intézkedés alkalmazásával.

A Be. 258. §-a szerint a bíróság indokolásában köteles számot adni döntéshozatali tevékenységéről, a felülbíráló bíróság pedig ezt köteles ellenőrizni.

A Kúria (Legfelsőbb Bíróság) következetes gyakorlata szerint a felülvizsgálati eljárásban a megtámadott határozat hatályon kívül helyezését eredményező eljárási szabálysértést akkor lehet megállapítani, ha a jogerős ítéletben megállapított tényállás olyan ellentmondásokat tartalmaz, amelyek miatt a büntetőjogi felelősségre vonás szempontjából jelentős kérdésekben nem állapítható meg, hogy a bíróság milyen tényállásra alapította a rendelkezését, illetve milyen módon vette számba az ennek alátámasztására szolgáló bizonyítékokat.

A megtámadott ügyben azonban ilyen hibát a Kúria sem az elsőfokú, sem a másodfokú bíróság ítélete kapcsán nem észlelt.

Az eljáró bíróságok a bizonyítékokat okszerűen, a logika szabályainak megtartásával értékelték, és döntésükről kellő részletességgel és nyomon követhetően adtak számot.

A bizonyítékok értékelése körében levont következtetések helyessége, és az értékelés eredménye viszont kívül esik a

feltétlen eljárási szabálysértések körén, az tartalmilag az ügydöntő határozat megalapozottságának felülvizsgálati indítványban meg nem engedett támadását jelenti (BH2013. 10.).

Az elsőfokú bíróság a Kúria számára is nyomon követhető módon adott számot arról, hogy a sértett család tagjai által tett tanúvallomásokat miért fogadta el, illetve, a biztonsági örök vallomása ellenére miért állapította meg a terhelt bűnösségét.

Nem jelenti az indokolási kötelezettség megsértését - miként arra a Legfőbb Ügyészség átiratában hivatkozott -, ha a bíróság kétséget kizáró módon nem állapította meg, hogy a terhelt 2002. október 21. napja és 2002. december 4. napja között pontosan mikor, egy vagy több alkalommal tulajdonította-e el a tényállásban megjelölt ingóságokat, illetve, hogyan jutott be állagsérelem nélkül a hajó zárt helyiségébe. Ezen körülmények a lopásban való bűnösség megállapítása szempontjából nem relevánsak. Az ítélet a jogtalan eltulajdonítás megállapításához szükséges valamennyi lényeges tényt tartalmazza.

A felülvizsgálati indítvány ezen része alapvetően ugyancsak a bíróságok bizonyíték-értékelő tevékenységét támadta, ami a felülvizsgálati indítványban tilalmazott: nem vitatható a tényállás megalapozottsága, miként nincs mód a tényállás esetleges hiányosságainak kiküszöbölésére. Nincs törvényes lehetőség a jogerős határozattól eltérő következtetés levonására, a bizonyítékok eltérő értékelésére, vagy ilyen okból a megtámadott határozatok hatályon kívül helyezésére.

A Kúria mindezekre figyelemmel - miután olyan eljárási szabálysértést sem észlelt, amelynek vizsgálatára a Be. 423. § (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatokat a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezésnek a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatnak pedig a 416. § (4) bekezdés b) pontja alapján nincs helye. Az ismételt indítvány benyújtásával összefüggő tájékoztatás a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy ez esetben a Kúria az indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát is mellőzheti [Be. 421. § (3) bekezdés].

Budapest, 2016. február 2.

Dr. Csere Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Csák Zsolt s.k. előadó bíró, Dr. Vaskuti András s.k. bíró

*A kiadmány hitelével:
TóthLné
bíróági tisztviselő*